

انجمن ایرانی مطالعات زنان

معاونت امور زنان و خانواده
ریاست جمهوری

توزیع نشریات علمی

پایه تخصصی علمی

موسسه تخصصی

موسسه تخصصی

موسسه تخصصی

موسسه تخصصی

همایش ملی

زنان، خانواده و شبکه های اجتماعی مجازی

کد مقاله: ۹۵۵

بررسی تأثیر شبکه های اجتماعی (تلگرام) بر تغییر هویت دینی کاربران

زکبه نژاداصغری^۱

همایش ملی

چکیده:

رسانه های ارتباط جمعی و شبکه های اجتماعی هم چون تلگرام به خاطر دسترسی فوری و آسان، امروزه مورد اقبال بسیاری از کاربران قرار گرفته اند. در این شبکه ها انواع پیام های صوتی، تصویری و متنی به اشتراک گذاشته می شود که بسته به شرایطی، هویت دینی کاربران را تحت تأثیر خود قرار می دهند. این تحقیق که با رویکرد کیفی استفاده از ابزار و تکنیک مصاحبه نیمه ساخت یافته انجام شده، چگونگی تغییر هویت دینی در شبکه های اجتماعی را از نگاه کاربران کاویده و در این راستا از نظریه های ارتباطات هم چون نظریه دیوید برلو، نظریه جامعه شبکه ای کاستلز، نظریه هویت بازاندیشانه گیدنز و نظریه توازن شناختی فستینگر کمک گرفته شده است. روش کار به این صورت بود که ابتدا سوالات خود را با ۶۵ نفر از کاربران شبکه اجتماعی تلگرام که در گروه های مختلف عضو بوده اند، به صورت آنلاین در میان گذاشتیم که از این تعداد، ۲۸ نفر به سوالات ما پاسخ دادند. همه ی مصاحبه شوندگان - به جز دو نفر که یکی دیپلمه و دیگری فوق دیپلم بود - دارای تحصیلات لیسانس به بالا بوده و مهم ترین دلیل انتخاب آنها برای مصاحبه این بود که گمان می رفت در مصاحبه شرکت کرده و پاسخگوی سوالات ما باشند. نمونه گیری به دلیل هدفمند بودن، نمونه گیری غیر احتمالی بوده و هدف محقق، نگرش سنجی تیپ های مختلف کاربران شبکه های اجتماعی با انواع سلايق و عقاید از هر دو جنس زن و مرد بوده است. به همین دلیل کاربران از رشته های مختلف تحصیلی و با دیدگاه های گوناگون دینی، اجتماعی و سیاسی انتخاب شدند. یافته های تحقیق حاکی از آن است که انواع پیام ها در شبکه های اجتماعی نه به صورت مطلق بلکه تحت تأثیر شرایط و عواملی هم چون محتوای پیام ها، شخصیت روانی کاربران (به عنوان گیرنده یا فرستنده پیام) و تکرار پیام ها، می توانند هویت کاربران به صورت عام و هویت دینی آنها را به صورت خاص دچار تغییرات تدریجی نمایند و از آنجا که زنان عنصر مهم مدیریت درون خانواده به ویژه در بعد عاطفی و نیز رکن اصلی تربیت فرزندان به شمار می روند، تغییر هویتی در زنان (تغییر در نگرش، احساس و رفتار) - خواه ناخواه - به سایر اعضای خانواده تسری می یابد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، شبکه های اجتماعی، تلگرام، هویت دینی، زنان.

^۱ دانشجوی دکتری جامعه شناسی فرهنگی، دانشگاه تهران مرکز - zk.nezhad@gmail.com

۲۶ و ۲۷ بهمن ماه ۹۵